

Representantforslag nr. 17

(2007-2008)

fra stortingsrepresentantene Gunnar Kvasheim, Gunvald Ludvigsen og André N. Skjelstad

Dokument nr. 8:17 (2007-2008)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Gunnar Kvasheim, Gunvald Ludvigsen og André N. Skjelstad om nasjonalt kompetansesenter for å motvirke helseskade knyttet til kjemikaliebruk

Til Stortinget

BAKGRUNN

Det har vært en lang rekke tilfeller av yrkesskader knyttet til kjemikalier. Det avdekkes stadig nye områder hvor det er sannsynlighet for at kjemikaliebruk på arbeidsplassen har medført varige helseskader. Helseskader knyttet til kjemikaliebruk kan derfor være undervurdert. Tall fra Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI) viser at cirka 500 mennesker dør årlig som følge av kjemikalieskader. Sannsynligvis er tallet høyere.

I dag er situasjonen den at det er produsentene som har ansvar for å teste ut eventuell helse- og miljøskade før nye produkter sendes på markedet. Kjemikaliedirektivet REACH pålegger produsentene til en viss grad å dokumentere at nye produkter ikke er miljøskadelige.

Men testingen er ofte ikke tilstrekkelig. Ansvaret for oppfølging av kjemikalier er lagt til det EU-oppnevnte kjemikaliebyrået i Finland og følges opp av EU-kommisjonen.

Undersøkelser som Arbeidstilsynet gjennomførte i perioden 2003-2006, angir at det har skjedd en forverring knyttet til kjemisk eksponering, og at én av tre ansatte ikke får noen opplæring i riktig bruk av kjemikalier. Trolig er en del arbeidsplasser preget av en arbeidskultur som i for liten grad tar hensyn til helsefarene knyttet til stoffene som håndteres. Alvorlig miljøskade kan også oppstå dersom kjemika-

lier ikke håndteres på riktig måte. Bedre informasjon om skadevirkninger knyttet til bruk av kjemikalier kan være en måte å forbedre håndteringen på arbeidsplassene på. Forslagsstillerne er klar over at det knytter seg vanskeligheter til å diagnostisere helseskader knyttet til kjemikalier, fordi årsakssammenhengene kan være uklare. Dette fordi stadig nye produkter kommer inn på markedet, og forskningen henger etter når det gjelder å undersøke helseskade. De siste årene har det vært en rekke saker. Det er nok å nevne kvikksølv damp og tannhelsesøstre, og kreft-risiko ved ulike laboratorier i universitetsmiljøene i Trondheim, Bergen og Oslo. I tillegg har vi de helseskadene som oljearbeidere og nordsjødykkere har vært utsatt for. Landbruket har store utslippsproblemer knyttet til insektmidler, diverse sprøytemidler osv. Statens arbeidsmiljøinstitutt er det nasjonale forskningsinstituttet innenfor arbeidsmiljø og arbeidshelse. Virksomheten omfatter forskning, utredning, service, utdanning og formidling. Det overordnede målet er å skape og formidle kunnskap om sammenhengen mellom arbeid og helse. STAMI har som prioriterte felt i årene fremover kjemisk/biologisk yrkeseksponering og helseeffekter, arbeidsrelaterte muskel- og skjelettplager, samt psykososialt og organisatorisk betingede arbeidsmiljøforhold. For 2007 vektlegges de to sistnevnte særskilt. Dette er, etter forslagsstillerens mening, imidlertid ikke tilstrekkelig. Forslagsstillerne understreker at det er behov for et nasjonalt kunnskapsenter som har kjemikalier som hovedansvarlig, og at dette skal omfatte forskning og internasjonalt samarbeid på kjemikalieområdet.

Forskning på kjemikalier, miljø og arbeidshelse er helt avgjørende for å lykkes i å redusere sykdom og skader knyttet til arbeidslivet. Det er også stort behov for oversikt over data og dokumentasjon om arbeidsmiljø og arbeidsrelaterte helseskader. På dette

grunnlag foreslås det opprettet et nasjonalt kompetansesenter som har kjemikalieskade og forskning som hovedanliggende.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen opprette et nasjonalt kompetansesenter med kjemikalieskade og forskning som hovedanliggende.

7. november 2007